

SAMEN WERKEN AAN BEWONERSINITIATIEVEN

Praktische tips en aanbevelingen voor
gemeenten en bewonersoverlegorganisaties

Met elkaar samenwerken
vanuit vertrouwen

Geen papieren participatie
maar oprechte samenwerking!

Bepaal samen waar de grens (of verantwoordelijkheid)
van de gemeente en van de bewoners ligt

Inhoud

Inleiding	3
Praktische tips & aanbevelingen voor gemeenten	4
Praktische tips & aanbevelingen voor bewonersoverlegorganisaties	8
Conclusies	12
Trajecten en contactpersonen	13

Colofon

Redactie Vanessa Jacobs
Eindredactie Petra Versluis
Vormgeving Alfred Boland
Projectleider Koos Mirck

Deze brochure is een uitgave van de LVKK (www.lvkk.nl)
en verscheen in oktober 2020

Inleiding

Samen werken aan bewonersinitiatieven, hoe doe je dat en waar begin je? In deze brochure vind je tips en aanbevelingen. De brochure is geschreven vanuit het perspectief van bewonersoverlegorganisaties (dorps- en wijkbelangenorganisaties, dorps- en wijkraaden) en geeft concrete handvatten voor de praktijk. Geen papieren participatie maar oprechte samenwerking!

Aanleiding en doelstelling

In 2019 heeft de LVKK (Landelijke Vereniging Kleine Kernen: een samenwerkingsverband van alle provinciale verenigingen voor kleine kernen en dorpshuizen) in zes provincies trajecten uitgezet om gemeenten en bewonersoverlegorganisaties samen te laten ontdekken welk speelveld bewonersinitiatieven hebben.

Bij deze trajecten hebben medewerkers van provinciale verenigingen voor kleine kernen afwisselend de rol van kritisch meedenker en adviseur, stimulator, begeleider en bemiddelaar gehad. De praktische tips en aanbevelingen zijn aangedragen door de betrokken medewerkers, gebaseerd op de kennis en ervaringen die werden opgedaan in de diverse trajecten. Daarbij is vooral gezocht naar de gemene deler. De trajecten en een overzicht met contactgegevens vindt u achterin deze brochure.

De in totaal 11 gevolgde trajecten zijn verschillend van insteek en opzet. Duidelijk is dat gemeenten in sterke mate hechten aan de ontwikkeling van de participatieve aanpak, een breed draagvlak door overkoepelende samenwerking en een kerngerichte manier van werken. Bewonersoverlegorganisaties zoeken naar krachtenbundeling door samenwerking, zelfsturing, representativiteit en relevantie. Kenmerkend voor beide is de zoektocht naar een zo goed mogelijke samenwerking, met een goed afgebakende taakverdeling en vertrouwen in elkaars aanvullende rollen. Een proces waarbij maatwerk één van de belangrijkste uitgangspunten is.

Het eerste deel van deze brochure richt zich op de gemeente, het tweede deel op de bewonersoverlegorganisaties. Voor deze tweedeling is bewust gekozen vanwege de verschillen in functie en uitgangspunten. Natuurlijk zijn er naast deze verschillen ook gedeelde doelen en belangen. In de algemene conclusies worden de hoofdlijnen neergezet.

BOKD (Brede Overleggroep Kleine Dorpen Drenthe)

1. Gemeente Midden-Drenthe: Dorpenbeleid: Samenwerken vanuit vertrouwen
2. Gemeente Emmen: Democratie Dichterbij

DKK Gelderland (Vereniging Dorpshuizen en Kleine Kernen Gelderland)

3. Gemeenten Overbetuwe en West-Betuwe: Kerngericht Werken
4. Gemeenten Duiven en Westervoort: Heroriëntering wijkraaden

Doarpswurk

5. Zorgzame Dorpen Fryslân (diverse gemeenten)

Groninger Dorpen

6. Gemeente Oldambt: Herstart dorpen- en wijkenoverleg
7. Gemeente Midden-Groningen: Democratische Vernieuwing

VKKL (Vereniging Kleine Kernen Limburg)

8. Gemeente Bergen: Burgerparticipatie en Zelfsturing
9. Gemeente Roerdalen: Evaluatie participatietraject Speeltuin Rector van den Boornlaan Posterholt

VKKNB (Vereniging Kleine Kernen Noord-Brabant)

10. Gemeente Grave: Breed Platform dorps- en wijkraaden
11. Gemeente Eersel: Dorpen Maken het Verschil

Praktische tips & aanbevelingen voor gemeenten

Naar een nieuwe manier van werken

Gemeenten zijn op zoek naar een beter draagvlak en andere manieren van samenwerken. Veel van de trajecten zijn ingezet vanuit de wens om de kloof tussen bewoners en beleid te verkleinen. Dus: meer aandacht voor autonomie, eigenaarschap en zelfsturing van inwoners. Het gaat hierbij om een kerngerichte en integrale manier van werken met als vertrekpunt de wensen en behoeften in wijken en dorpen. Bij dat laatste spelen dorps- en wijkvisies een grote rol. Bewoners weten zelf immers wat het beste is voor hun leefomgeving!

Uit de trajecten is een aantal praktische tips en aanbevelingen naar voren gekomen. Met als belangrijkste aanbeveling: een goede samenwerking betekent openheid, vertrouwen

en een gelijkwaardige relatie. Vaak zal dat betekenen dat de manier van werken, denken en communiceren, daarop aangepast moet worden.

Van wie is het initiatief?

Een belangrijke vraag bij de start van elk initiatief is: wie is de eigenaar? Dit bepaalt in belangrijke mate de afspraken die de betrokken partijen maken over rolverdeling, sturing, verantwoordelijkheid en afbakening. Het model van de gemeente Peel en Maas is een handig hulpmiddel en onderscheidt 4 typen van eigenaarschap.

Is de gemeenschap eigenaar, dan staat 'zelfstu-

Uit: Dorpenbeleid Midden-Drenthe, Samenwerken vanuit vertrouwen

Herstart dorpen- en wijkenoverleg Gemeente Oldambt

Gezamenlijke wens: thema's breed aanpakken, elkaar informeren en versterken.

Presentatie Dorpsplan Driel

In het kader van Kerngericht Werken (Gemeente Overbetuwe) hebben bewoners van Driel een toekomstvisie opgesteld voor hun leefomgeving. De rol van de gemeente: proactief meedenken en informeren. De partijen gaan nu gezamenlijk het uitvoeringstraject in.

ring' voorop. Belangrijk is dat de gemeente in haar manier van werken en communiceren daarop aansluit. Dit betekent in de praktijk: volledige gelijkwaardigheid (transparante informatie en kennisoverdracht, en weinig tot geen regels), een overlegvorm die is gebaseerd op overeenstemming (niet op een uitwisseling van standpunten) en een open houding (waarbij de inbreng van inwoners serieus wordt genomen en op waarde geschat). In de praktijk schuurt dit nogal eens. Bewoners(overlegorganisaties) worden nog te vaak gezien als 'klanten'. Gemeenten hebben in zulke gevallen de neiging om kennis te gebruiken als macht. Zij gaan kaderstellend en sturend te werk, in plaats van ondersteunend aan de

Zelfsturing
Leef Domein

1. Gemeenschap is eigenaar

2. Gemeenschap is eigenaar en gemeente of maatschappelijke partij levert bijdrage

Interactief Beleid
Uitvoering
Publiek Domein

3. Gemeente of maatschappelijke partij is eigenaar en bewoners leveren bijdrage

4. Gemeente of maatschappelijke partij is eigenaar

eigenaar van het initiatief (de gemeenschap). Het vertrekpunt moet steeds zijn: krachtige gemeenschappen die hun leefomgeving inrichten naar eigen behoeften!

Samenwerken vanuit vertrouwen

Gezamenlijk werken aan een goede leefomgeving vraagt niet alleen om woorden maar vooral om daden! Nodig is een andere werkwijze en houding binnen de gehele gemeentelijke organisatie, op allerlei niveaus. Nu worden kennis en verantwoordelijkheid intern nog (te) vaak neergelegd bij de verbindende ambtenaar: de kernenadviseur, dorpscontactpersoon of gebiedsmakelaar. Terwijl dit tot het DNA van elke ambtenaar moet beho-

ren. Actief meedenken, voor de ideeën van de inwoner openstaan, vraagt echt om een andere organisatie. Een goede interne afstemming wat betreft budget en kennisoverdracht, weten wat er speelt binnen de dorpen (bijvoorbeeld via website en infographic inzichtelijk maken), een leergierige en open houding waarbij kan worden geleerd in de praktijk en fouten maken geoorloofd is! Belangrijke uitgangspunten: maak heldere afspraken vooraf, blijf communiceren, ook als je geen antwoorden hebt, en laat bewoners(overlegorganisaties) meedenken en meepraten. Neem hun kwaliteiten serieus en behandel ze als gelijkwaardige partners. Geef ruimte aan diversiteit en stem af op de verschillen in aanwezige kennis, wensen en behoeften.

Het belang van dorps- en wijkvisies

Met de wens bij de gemeente om kerngericht te gaan werken, neemt ook het belang van dorps- en wijkvisies toe. Belangrijk is het gemeentebrede besef dat deze visies niet enkel 'wensenlijstjes' zijn, maar een concrete bijdrage leveren aan behoud en verbeteren van de leefomgeving. Maak heldere afspraken over haalbaarheid (status), realisatie en uitvoering. De verantwoordelijkheid voor het opstellen ligt bij de bewoners. Tijdens het proces is de rol van de gemeente idealiter proactief, uitnodigend en faciliterend. Wél constructief kritisch maar níet sturend. Zij helpt met informatie en het delen van kennis met betrekking tot voorbeelden en nieuwe ontwikkelingen in de brede zin.

Communicatie & omgang

- **Zorg voor één vast aanspreekpunt in de vorm van een kernenadviseur, dorpscontactambtenaar of gebiedsmakelaar.**
- **Transparant & vraaggestuurd: bedenk aan de voorkant hoe je bewoners(overlegorganisaties) wilt betrekken en informeren, werk met een open blik en houding. Blijf communiceren!**
- **Oprechte participatie: bewoners (overlegorganisaties) zijn gelijkwaardige partners met creativiteit, kennis en kunde. Neem ze serieus. De basis is: samenwerken vanuit vertrouwen.**
- **Integrale aanpak: zorg voor een brede (interne) afstemming en kennisoverdracht.**

Voor bewoners is het prettig om in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken te worden bij ontwikkelingen en niet pas als er een concreet plan of voorstel ligt. Dan is er nauwelijks nog ruimte voor aanpassingen. Doe dit met een open houding met oog voor de leefwereld van inwoners. Straal vertrouwen uit, heb oog voor het eigenaarschap van het proces en wees vraaggestuurd.

Sluit aan op de dynamiek van wijk en dorp. De ervaring is dat bewoners(overlegorganisaties) niet alleen over kleine thema's maar ook over de grotere ontwikkelingen mee kunnen praten. Als er sprake is van participatie, dan is het van belang om vooraf duidelijk te maken waarover wel en waarover niet gesproken kan worden. Bijvoorbeeld: dát er zwaardere dijken langs de rivier nodig zijn is geen onderwerp van discussie, maar hoe dat gebeurt wel.

Activeren & verbinden

- **Brede samenwerking:** bepaal samen het speelveld en zoek naar de gezamenlijke oplossing.
- **Breed draagvlak:** gemeente mag aan bewoners vragen dit toonbaar te maken.
- **Gemeente als aanjager initiatieven:** succesvolle initiatieven beginnen bij goed geïnformeerde en betrokken bewoners.

Neem geen ambitieuze beleidsafspraken op in je collegeprogramma zonder daar een vertaling aan te geven. Maak structureel geld en uren vrij voor participatietrajecten en (interne) samenwerking. Dit onderstreept ook het belang. Durf je daarnaast kwetsbaar op te stellen. Fouten maken mag. Neem dit ook mee in de communicatie naar de inwoners; gelijkwaardig samenwerken betekent vertrouwen én loslaten, een lerend proces!

Kies voor maatwerk! De ene kern of bewonersoverlegorganisatie is de andere niet. Lastig voor de gemeente, maar de organisaties zelf bepalen met hun gemeenschap welke rol ze innemen. Dit verschil mag er zijn.

Geef de dorpscontactambtenaar een nadrukkelijke rol in het participatieproces. Zij weten wat er speelt in de dorpen én op het gemeentehuis. Ze zijn een handige schakel tussen beleid en praktijk en hebben gevoel voor de dynamiek van bewonersinitiatieven.

Wie heeft de regie?

- **Heldere afspraken en afbakening vooraf:** rol, eigenschap, verantwoordelijkheid en uitvoering. Wat mag wel en wat niet? Wie heeft welke rol, wanneer, en wat is de mate van zelfsturing? Dit kan ook per fase en traject verschillen.
- **Bewoners bepalen hun eigen leefbaarheidsagenda:** zij weten zelf wat het beste is voor hun kern/gebied.
- **Verantwoordelijkheid daar laten waar hij hoort.** Durf los te laten! Waak ook voor overvragen, je hebt te maken met vrijwilligers.

Waar je als gemeente rekening mee moet houden is dat beleidsparticipatie iets anders is dan overheidsparticipatie. Bij beleidsparticipatie is het belangrijk om inwoners écht te willen horen en spreken. Bij overheidsparticipatie is het vooral zaak de regie aan de inwoners te laten. Maar wanneer zij aankloppen, denk dan positief mee.

Participatie is maatwerk

- **Dorp/wijk is vertrekpunt:** welke talenten, kwaliteiten zijn aanwezig? Sluit aan bij de bestaande behoefte.
- **Diversiteit:** verschil tussen bewoners(overlegorganisaties) mag er zijn. Oprechte participatie!
- **Vraaggestuurd werken:** flexibele kaders, meebewegen en aansluiten bij de bestaande situatie. Het vertrekpunt is de vraag vanuit de bewoners en niet de gemeentelijke kaders.

Praktische tips & aanbevelingen voor bewonersoverlegorganisaties

Veranderend speelveld

De samenleving wordt complexer, het speelveld van bewonersinitiatieven verandert, ook wat betreft uitgangspunten, en behoeften. Dit vraagt niet alleen om een open houding en samenwerking maar ook om een andere rol en functie van dorps- en wijkbelangenorganisaties. Er is behoefte aan lossere structuren, sneller schakelen en minder regels. Door hun informele manier van werken krijgen groepen initiatiefnemers vaak meer gedaan in korte tijd terwijl bewonersoverlegorganisaties vastlopen in formaliteiten en procedures. Deze problematiek wordt door de organisaties erkend. Het is ook een van de redenen waarom zij moeite hebben met het vinden van nieuwe bestuursleden (vergadercultuur). Voor dorps- en wijkbelangenorganisaties is het belangrijk om aan te sluiten bij deze veranderde uitgangspunten.

Hoe transformeren we van van een organisatie 'oude stijl' (belangenbehartiger namens het dorp) naar een or-

Ondertussen in de veranderende samenleving ...

Uit: Dorpenbeleid Midden-Drenthe, Samenwerken vanuit vertrouwen

Kleine Kernen Spel: Heroriëntering Wijkraden, Vernieuwing Dorpenbeleid en Democratie Dichterbij

In de drie gemeenten, Duiven, Midden-Drenthe en Emmen, is het Kleine Kernen Spel ingezet om te reflecteren op de rol en functie van de bestaande dorps- en wijkbelangenorganisaties (waar staan we nu en waar willen we in de toekomst staan), draagvlak en samenwerking met de gemeente en bouwstenen voor toekomstig beleid. Het spel gebruikt concrete situaties uit de praktijk om op de huidige aanpak te reflecteren. De trajecten lopen nog. Het kleine kernen spel is ontwikkeld door de LVKK en de Universiteit van Utrecht naar aanleiding van het onderzoek 'De functies van bewonersoverlegorganisaties in een veranderende samenleving'.

organisatie 'nieuwe stijl' (activeren en verbinden van initiatiefnemers/bewoners)? Dat laatste vraagt om een andere manier van organiseren. Dorps- en wijkbelangenorganisaties blijven een belangrijk aanspreekpunt en verbinden de leefwereld van bewoners en gemeente. Door in te zetten op een lossere structuur in de vorm van een platform die groepen actieve bewoners verbindt, bereiken ze een grotere en meer gevarieerde groep van (jongere) initiatiefnemers. Dit betekent een breder draagvlak (representativiteit), een grotere betrokkenheid en meer eensgezindheid, kracht en autonomie (eigenaarschap) richting gemeente. Natuurlijk bepaalt elk dorp en elke wijk zijn eigen vorm en tempo, mede afhankelijk van de wensen en de behoeften van de inwoners.

In de 11 trajecten spelen participatie en draagvlak een belangrijke rol. Steeds gaat het om samenwerking tussen gemeente en inwoners, heroriëntering van bewonersoverlegorganisaties, en krachtenbundeling door dorps- en wijkbrede overleggen. Uit deze trajecten is een aantal praktische tips en aanbevelingen naar voren gekomen. Waarvan de belangrijkste: stel je onafhankelijk op richting de gemeente, bepaal je eigen koers en durf nee te zeggen!

TIPS & AANBEVELINGEN

Communicatie & omgang

- **Betrek bij elk initiatief eerst de eigen gemeenschap: voer de dialoog met medestanders én tegenstanders.**
- **Investeer in je netwerk: wethouder en ambtenaren, bewoners. Vertrekpunt bij samenwerken: open houding en vertrouwen.**
- **Tussenschakel: maak de vertaalslag van de leefwereld van de inwoners naar de beleidsmakers, en omgekeerd.**
- **Wees zichtbaar: heldere en transparante communicatie, goede PR.**

Hoog ambitieniveau op een abstract thema, dan is het moeilijk om de mensen betrokken te houden. Biedt de informatie zo toegankelijk mogelijk aan en laat kleine resultaten zien om mensen gemotiveerd en geïnteresseerd te houden.

Betrek vooral eerst de eigen gemeenschap! Daarvoor wil je een initiatief starten. Een inwonersinitiatief dat wordt bedacht door een select gezelschap kan bij anderen tot weerstand leiden.

Activeren & verbinden

- **Stimuleren & enthousiasmeren:** probeer het gesprek in buurt en wijk aan te jagen waardoor nieuwe initiatieven ontstaan.
- **Zoek de samenwerking:** met andere partijen en verenigingen. Versterk elkaar. Dorps- en wijkbrede overleggen: kennis delen en versterking op regionale thema's oppakken.
- **De rol van een dorpshuisbestuur en activiteitencommissie** is wezenlijk anders dan die van de belangenorganisatie. Dit is geen probleem, zolang je je daar allemaal bewust van bent en vooral op zoek gaat naar waar je elkaar kunt versterken.

Een breed dorpenoverleg kan een mooie manier zijn om elkaar te versterken. De dorpen behouden hun zelfstandigheid, ook richting de gemeente, maar krijgen door samenwerking meer voor elkaar en kunnen op deze manier ook de minder actieve dorpen stimuleren.

Traditionele wijkraden werden opgezet als ogen en oren voor de fysieke inrichting van wijken en als verlengstuk van de gemeente en de politiek. Voor deze rol blijkt geen animo meer te zijn. Actieve wijkbelangenorganisaties beschouwen zichzelf meer als een platform dat andere groepen actieve bewoners verbindt.

Werk aan een goed draagvlak door een open communicatie. Neem richting bewoners een proactieve positie in en probeer ook om de 'usual suspects' heen te gaan door de totale bevolking te bevragen. Met een brede betrokkenheid komen initiatieven beter van de grond. Vertrek vanuit de leefwereld van inwoners en geef daar een vertaling van in de richting van beleidsmakers.

Doordat wijkraden over het algemeen een groot gebied met meer inwoners bestrijken, is goede PR (zichtbaarheid) cruciaal. Een combinatie van off- en online communicatie (website, huis aan huis flyers, nieuwsbrief) werkt het beste.

Wie heeft de regie?

- **Stel je onafhankelijk op:** bepaal je eigen standpunt en durf nee te zeggen!
- **Wees geen alibi:** een excuus voor de gemeente die goede sier wil maken met 'participatie'.
- **Eigenaarschap:** maak heldere afspraken, stel grenzen en houd de regie.

Bij inwonersinitiatieven hebben inwoners het initiatief. Klinkt logisch, maar in de praktijk laten bewoners zich nog vaak door gemeenten de spelregels voorschrijven. Belangrijk is dat zij nee durven zeggen en hun eigen weg bewandelen. Het is voor de gemeente moeilijk om nee te zeggen tegen een plan met een groot draagvlak.

Sluit aan bij de bestaande structuur en gewoonten. Bijvoorbeeld een dorp met een sterk verenigingsleven dat samen kennis, ervaring en middelen uitwisselt heeft geen sterke dorpsbelangenorganisatie nodig die inwoners stimuleert om eigen initiatief te nemen.

Participatie is maatwerk

- **Ruimte voor diversiteit/maatwerk:** ook tussen de dorpen onderling.
- **Gemeenschap is startpunt:** sluit aan bij de specifieke wensen en behoeften in je eigen dorp of wijk.
- **Wees flexibel in je rol & communicatie:** schakel, afhankelijk van de vraag en behoefte, tussen de verschillende doelgroepen: bewoners, initiatiefnemers en gemeente.

Vaar je eigen koers

Het is noodzakelijk dat bewonersoverlegorganisaties (in samenspraak met inwoners) hun eigen standpunt innemen en dit ook durven uitdragen. Niet een verlengstuk of instrument zijn van de gemeente maar onafhankelijk kunnen optreden. In de praktijk blijkt dit lastig. De gemeente bepaalt nog (te) vaak de spelregels bij bewonersinitiatieven en geeft doorgaans weinig ruimte voor autonomie en zelfsturing binnen de gemeenschap. Het tekenen van convenanten, met daarin afspraken en regels waar bewonersoverlegorganisaties zich aan dienen te houden, is een voorbeeld van dergelijke sturing. Organisaties hebben moeite om aan deze afspraken te voldoen en ervaren dit als beperkend en belastend. Het is de taak van dorps- en wijkbelangenorganisaties om de leefwereld van inwoners (vrijwilligers/ initiatiefnemers) te vertalen naar ambtenaren en beleidsmakers. Om te denken vanuit de gemeenschap en niet vanuit de gemeentelijke kaders. Dit betekent investeren in een goede vertrouwensrelatie, en de kunst leren van tijdig signaleren en proactief meedenken. Maar ook grenzen afbakenen, heldere afspraken maken, regie behouden en aanspraak maken op de noodzakelijke informatie en ondersteuning. En waar nodig nee durven zeggen!

Versterk elkaar

Zoek de samenwerking op! Dorps- en wijkbrede overleggen zijn goede instrumenten om actuele thema's breed onder de aandacht te brengen, kennis uit te wisselen en een eendrachtig geluid te laten horen richting de gemeente. Ook minder actieve dorpen en wijken kunnen zich op deze manier optrekken aan hun actievere of meer ervaren burens. Dit is niet alleen op regionaal niveau goed, ook binnen eigen wijk en dorp is het belangrijk om als bewonersoverlegorganisatie de verbinding te zoeken met andere partijen en verenigingen en gezamenlijk op te trekken voor een betere leefomgeving. Zeker in krimpgebieden waar de van oudsher actieve bewoner en bestuurder verdwijnt of vergrijsd is dit noodzakelijk. Het tegengaan van eilandjescultuur, versnippering en concurrentie om de 'broodnodige' vrijwilligers, kan op deze manier worden ondervangen. De gemeente juicht dit soort initiatieven toe, maar voor een succesvolle samenwerking is het een belangrijke voorwaarde dat de wens/regie bij de bewoners ligt en blijft!

Conclusies

Trajecten

De algemene tips en aanbevelingen zijn gebaseerd op de ervaringen opgedaan in de verschillende trajecten. Mede door de ontstane vertraging rond COVID-19 lopen de trajecten langer door. De resultaten zijn zowel beleidsmatig als uitvoeringsgericht: kerngericht werken waarin integrale dorps- en wijkvisies een belangrijke rol spelen, versterken van regionale samenwerking en geven van impulsen aan bewonersoverlegorganisaties 'nieuwe stijl', gericht op zelfsturing, activeren en verbinden.

Maatwerk

Bij alle trajecten geldt: er bestaat geen eindpunt, geen ideale vorm voor samen werken aan bewonersinitiatieven. Het is een voortdurende zoektocht en een doorlopend proces. Vanwege de onderliggende complexiteit maar vooral ook het maatwerk dat elk initiatief, project, fase van afstemming en samenwerking, vereist.

Samenwerken vanuit vertrouwen

Daarom is samenwerken vanuit vertrouwen - een open houding, transparante communicatie, frequente afstemming en uitwisseling van informatie - de belangrijkste voorwaarde. Oprechte participatie en een breed draagvlak vormen daarbij steeds de basis.

Regie

Zowel bij de gemeente als bij de bewonersoverlegorganisaties moet ruimte zijn om bovenstaande voorwaarden te internaliseren in organisatie en gedrag. Gemeenten zullen waar nodig de noodzakelijke stap terug moeten zetten en regie en eigenaarschap overlaten aan bewoners(overlegorganisaties). Deze zullen zich op hun beurt de regie en de verantwoordelijkheid juist moeten toe-eigenen. Elkaar scherp houden, heldere afspraken maken en grenzen durven afbakenen zijn hierbij belangrijk.

Gedeeld belang

Gemeenten en bewonersoverlegorganisaties hebben doorgaans een andere rol en functie. Uitgangspunten en belangen komen lang niet altijd overeen. Dit zorgt voor een spanningsveld. Tegelijkertijd hebben de partijen wel degelijk een breed onderliggend belang, namelijk: behoud en verbeteren van de leefomgeving, en het bundelen van de aanwezige energie en enthousiasme in de samenleving. Het is de kunst om elkaar in dit gedeelde belang te vinden!

Democratische Vernieuwing, Gemeente Midden-Groningen

Krachtenbundeling Schildmeerdorpen. Behoeft om samen op te trekken en een meerwaarde te creëren voor de hele regio. De krachtenbundeling moet gaan leiden tot zes integrale dorpsvisies, die kunnen worden samengevoegd tot één gebiedsvisie. Wens: bewoners hebben meer invloed op beleid en besluitvorming (gedeeld eigenaarschap). Als testcase is gekozen voor het thema: 'Recreatie rondom het Schildmeer'.

Trajecten en contactpersonen

Voor meer inhoudelijke informatie over de trajecten, gericht advies en ondersteuning, kan contact worden opgenomen met de medewerkers van de provinciale verenigingen (contactgegevens via de websites). Zij kunnen ook doorverwijzen naar de direct betrokkenen bij de gemeenten. In de digitale versie van de brochure (op www.lvkk.nl) en de sites van de provinciale verenigingen staan links naar de projecten en beleidsdocumenten.

BOKD (Brede Overleggroep Kleine Dorpen Drenthe)

www.bokd.nl

Contactpersonen: Alle Postmus, Luit Hummel

Trajecten:

Gemeente Midden-Drenthe: [Dorpenbeleid: Samenwerken vanuit vertrouwen](#)

Gemeente Emmen: [Democratie Dichterbij](#)

DKK Gelderland (Vereniging Dorpshuizen en Kleine Kernen Gelderland)

www.dkk gelderland.nl

Contactpersonen: Odile Jansen, Hans Suurmond, Vanessa Jacobs

Trajecten:

Gemeenten [Overbetuwe](#) en [West-Betuwe](#): Kerngericht Werken

Gemeenten Duiven en Westervoort: Heroriëntering wijkraden

Doarpswurk

www.doarpswurk.nl

Contactpersonen: Titus Sijmonsma

Trajecten:

Zorgzame Dorpen Fryslân (diverse gemeenten)

Inwoners beheren zwemplas De Rietput in Heukelum

Bewonersoverlegorganisatie Heukelum Actief heeft samen met bewoners, de gemeente West Betuwe en het Waterschap een prachtig strand gerealiseerd. De zwemplas wordt beheerd door een grote groep vrijwilligers, die ook een groot deel van het onderhoud op zich nemen. Een mooi voorbeeld van samen optrekken, met als resultaat tevreden inwoners die in de zomer in hun eigen-dorp kunnen zwemmen.

Groninger Dorpen

www.groningerdorpen.nl

Contactpersoon: Nienke Vellema

Trajecten:

Gemeente Oldambt: Herstart dorpen- en wijkenoverleg

Gemeente Midden-Groningen: Democratische Vernieuwing

VKKL (Vereniging Kleine Kernen Limburg)

www.vkkl.nl

Contactpersonen: Ralph Tangelder, Kevin Relouw

Trajecten:

Gemeente Bergen: Burgerparticipatie en Zelfsturing

Gemeente Roerdalen: Evaluatie participatietraject Speeltuin Rector van den Boornlaan Posterholt

VKKNB (Vereniging Kleine Kernen Noord-Brabant)

www.vkknoordbrabant.nl

Contactpersoon: Evert van Schoonhoven

Trajecten:

Gemeente Grave: Breed Platform dorps- en wijkraden

Gemeente Eersel: [Dorpen Maken het Verschil](#)

Bij een aantal gemeenten staan verwijzingen naar websites/beleidsnota's. Deze uitgangspunten zullen naar verwachting van af najaar 2020 worden doorvertaald naar een hernieuwde visie en beleid. Waar mogelijk zullen deze en eventuele andere overdrachtsdocumenten, in een later stadium worden toegevoegd aan de LVKK-website.

In Dorpshuis Tricht komt alles samen

Tijdens een bewonersbijeenkomst ontstond het idee om het terras van het dorpshuis te vernieuwen. Vrijwilligers genoeg maar het ontbrak aan geld. Na contact met de gebiedsmakelaar (gemeente West Betuwe) bleek veel meer mogelijk. Een ondergrondse container, een watertappunt, het omringende straatwerk en het groen is vernieuwd. Alles werd opgepakt in één groot project. Een mooi samenspel van bewoners, lokale ondernemers en de gemeente.

